

ნაწილი I

პროგრამის ჩატარების ზოგადი დებულებები

სარეზიდენტო პროგრამა

თერაპიული სტომატოლოგია ითვალისწინებს რეზიდენტის მიერ სრული თეორიული კურსის და პრაქტიკული უნარ-ჩვევების დაუფლებას მომავალი დამოუკიდებელი კლინიკური საქმიანობისათვის.

სარეზიდენტო პროგრამის ხანგრძლივობაა 11 თვე და შედგება მოდულებისაგან

1. კარიესოლოგია – 3 თვე
2. ენდოდონტია – 3 თვე
3. პაროდონტოლოგია – 3 თვე
4. ექიმისა და პაციენტის ურთიერთობის სამართლებრივი და ეთიკური საფუძვლები – 2 კვირა
5. ფუნდამენტური მედიცინის თამანდროვე ასპექტები – 2 კვირა
6. გაუტკივარება სტომატოლოგიაში – 2 კვირა
7. საზოგადოებრივი ჯანდაცვა და ეპიდემიოლოგია – 2 კვირა

პროფესიული მზადების პროგრამა უნდა უზრუნველყოს რეზიდენტის მიერ თერაპიული სტომატოლოგიის სპეციალობით დამოუკიდებელი საქმიანობისათვის აუცილებელი კლინიკური გამოცდილების (ცოდნისა და პროფესიული უნარ-ჩვევების) მიღება.

ნაწილი II

რეზიდენტის საქმიანობის შეფასება

რეზიდენტურის პროგრამის დირექტორი ატარებს რეზიდენტის მიერ ჩატარებულ საქმიანობის (ა) პერიოდულ და (ბ) შემაჯამებელ შეფასებას.

პერიოდული შეფასება ტარდება რეზიდენტის მზადების ყოველი ცალკეული ციკლის დასრულების შემდეგ (მაგრამ არანაკლებ წელიწადში ერთხელ), მის მიერ ამ ციკლის პერიოდში ჩატარებული მუშაობის შედეგების ანალიზის საფუძველზე. რეზიდენტის პერიოდულ შეფასებას აწარმოებს პროგრამის დირექტორი ლოკალურ კლინიკურ ხელმძღვანელებთან ერთად.

რეზიდენტული პროგრამის დასრულების შემდეგ, რეზიდენტურის პროგრამაში მონაწილე დაწესებულების ლოკალური კლინიკური ხელმძღვანელების გაერთიანებულ კრებაზე პროგრამის დირექტორის მიერ ტარდება რეზიდენტების შემაჯამებელი შეფასება, რომელიც წერილობითი ფორმით ეგზავნება პოსტდიპლომური მზადების საბჭოს და ჯანდაცვის სამინისტროს.

რეზიდენტურის პროგრამით პროფესიული მზადების შედეგების შეფასების პროცედურა ითვალისწინებს რეზიდენტის მიერ პირადად:

გატარებული ავადმყოფების რაოდენობას და დაავადებების მრავალფეროვნებას;

ჩატარებული დიაგნოსტიკური და სამკურნალო პროცედურების ნაირსახეობას რაოდენობასა და ხარისხს;

დაწერილი და შევსებული სამედიცინო დოკუმენტაციის (ავადმყოფის ისტორიები, გამოკვლევის დასკვნები, ამონაწერები, სამ. ცნობები და სხვა) რაოდენობასა და ხარისხს;

სამედიცინო კონფერენციებისა და სემინარების მუშაობაში მისი პერსონალური მონაწილეობის (გამოსვლების) სიხშირეს და დონეს;

ცალკეული სამედიცინო დაწესებულებებში თუ განყოფილებებში ლოკალური კლინიკური ხელმძღვანელებისაგან მიღებულ დახასიათებებს.

პროგრამის დირექტორის წარდგინებისა და დადებითი შემაჯამებელი დახასიათების საფუძველზე, პოსტდიპლომური მზადების შედეგებს და იღებს გადაწყვეტილებას შესაბამის სპეციალობაში პროფესიული მზადების დამადასტურებელი დოკუმენტის (დიპლომი, სერთიფიკატი) გაცემის შესახებ.

ნაწილი III

რა უნდა იცოდეს თერაპიული სტომატოლოგიის სპეციალობით რეზიდენტის პროგრამის კურსდამთავრებულებმა.

მოდული 1. კარიესოლოგია

1. თერაპიული სტომატოლოგიის საგანი, მისი როლი ზოგად მედიცინაში.
2. სტომატოლოგიური კაბინეტი. მისი მოწყობილობა, სტომატოლოგიური სავარძელი, ბორმანქანა, თერაპიულ სტომატოლოგიაში ხსენებული თარიღები.
3. იარაღების სტერილიზაცია, სტერილიზაციის სახეები.
4. კბილების ანატომია
5. კბილების ჰისტოლოგია
6. კბილების პრეპარირების ეტაპები კარიესული დრუების ლოკალიზაციის (ბლეკის კლასიფიკაცია) მიხედვით.
7. საბუენი მასალები, მათდამი წაყენებული მოთხოვნები. დროებითი საბუენი მასალები; მუდმივი საბუენი მასალები; ცემენტები, ამალგამები, კომპოზიციური საბუენი მასალები, დადებითი და უარყოფითი თვისებები, მომზადებისა და დაბუენის ტექნიკა.

8. სამკურნალო და საიზოლაციო სარჩულები მათი შემადგენლობა და მომზადების ტექნიკა.

9. ავადმყოფის გამოკვლევის ძირითადი და დამხმარე მეთოდები.

10. კბილის კარიესი, კლასიფიკაცია, ეტიოლოგია, პათოგენეზი, მკურნალობა, დიაგნოსტიკა, დიფერენციალური დიაგნოსტიკა, თეორიები კბილის კარიესის წარმოშობის შესახებ. კბილის კარიესის პროფილაქტიკა. შეცდომები და გართულებები კარიესის მკურნალობის დროს.

11. რთული რესტავრაციული ოდონტოლოგია.

* მოლარების და პრემოლარების გვირგვინთა რესტავრაცია “სენდვიჩ” მეთოდით;

- კომპოზირი და მიკროჰიბრიდი;
- იონომერული და მიკროჰიბრიდი

* ესთეტიკური რესტავრაცია

- პირდაპირი და არაპირდაპირი ვინირები.

მოდული 2. ენდოდონტია

1. ენდოდონტიის საგანი. მისი მიზნები და ამოცანები. პულპისა და პერიოდონტის შენება. მათი ფუნქციები.

2. კბილის ფესვთა და არხების ანატომია და ტოპოგრაფია კბილთა ჯგუფების მიხედვით. კბილის ფესვის მწვერვალთა დახასიათება.

3. ენდოდონტიური ინსტრუმენტების კლასიფიკაცია, მათი დანიშნულება და ფესვთა არხების ენდოდონტიური დამუშავების თანმიმდევრობა.

4. არხების საბუენი მასალები. მათი დადებითი და უარყოფითი მხარეები. კბილთა ფესვების დაბუენის თანამედროვე მეთოდები.

5. შეცდომები და გართულებები ენდოდონტიური მანიპულაციების ჩატარების დროს.

6. რთული ენდოდონტიური მანიპულაციები.

- ინტრაპულპური და იოგშიდა ანესთეზიები
- მრავალფესვიან კბილთა მკურნალობა
- არხთა პრეპარირების მეთოდები: Crown Down, step Back
- ანკერული და პარაპულპური წკირებით კბილთა რესტავრაცია.

პულპიტები

1. კბილის პულპა. მისი შენება და ფუნქციები. პულპიტების კლასიფიკაცია, კლინიკა, დიაგნოსტიკა, დიფერენციალური დიაგნოსტიკა.
2. პულპიტების მკურნალობა, პრინციპები და მეთოდები (პულპიდ მთლიანი და ნაწილობრივი ცხოველმყოფელობის შენარჩუნება, დევიტალური ექსტირპაცია).
3. ფიზიოთერაპიული მკურნალობის ჩვენებანი პულპიტების მკურნალობაში (ელექტროკოაგულაცია, არხშიდა ელ. ფორეზი, არხშიდა “მსდ” თერაპია).
4. შეცდომები და შესაძლო გართულებები პულპიტების მკურნალობასა და დიაგნოსტიკაში.

პერიოდონტიტი

1. პერიოდონტიტის ანატომო-ფიზიოლოგიური თავისებურებები, ეტიოლოგია, პათოგენეზი.
2. პერიოდონტიტის კლასიფიკაცია, კლინიკა და დიფერენციალური დიაგნოსტიკა.
3. პერიოდონტიტის მკურნალობა. შევდომები და გართულებები პერიოდონტიტის მკურნალობის დროს.

მოდული 3. პაროდონტოლოგია

1. პაროდონტის შენება და ფუნქციები, თანამედროვე პაროდონტოლოგიის მიმართულებები: ეპიდემიოლოგია, ექსპერიმენტულ-თეორიული, კლინიკური.
2. პაროდონტის დაავადებების კლასიფიკაცია, ეტიოლოგია, პათოგენეზი
3. პაროდონტის დაავადებების გამოკვლევის მეთოდები: გინგივიტის, კლინიკა, დიაგნოსტიკა, დიფერენციალური დიაგნოსტიკა.
4. პაროდონტიტი, კლინიკა, დიაგნოსტიკა, დიფერენციალური დიაგნოსტიკა.
5. პაროდონტოზი, კლინიკა, დიაგნოსტიკა, დიფერენციალური დიაგნოსტიკა.
6. პაროდონტის იდიოპათიური დაავადებები: კლინიკა, დიაგნოსტიკა, დიფერენციალური დიაგნოსტიკა.
7. პაროდონტომები. კლინიკა, დიაგნოსტიკა, დიფერენციალური დიაგნოსტიკა.

8. პაროდონტის დაავადებათა მკურნალობის პრინციპები: ეტიოტროპული, პათოგენეტიკური, სიმპტომატური.
9. პაროდონტის დაავადებათა მკურნალობა: ადგილობრივი და ზოგადი.
10. პაროდონტის დაავადებათა ფარმაკოთერაპია.
11. პაროდონტის დაავადებების ქირურგიული, ორთოპედიული მეთოდებით მკურნალობა.
12. პაროდონტის დაავადებების პროფილაქტიკის ძირითადი პრინციპები.

ლორწოვანი გარსის დაავადებები

1. პირის ღრუს ლორწოვანი გარსის შენება და ფუნქციები. ლორწოვანი გარსის პათოლოგიური ცვლილებები. მორფოლოგიური ელემენტები.
2. პირის ღრუს ლორწოვანი გარსის დაავადებით შეპყრობილ პირთა გამოკვლევის თავისებურებანი.
3. პირის ღრუს ლორწოვანი გარსის დაავადებათა კლასიფიკაცია
4. პირის ღრუს ლორწოვანი გარსის ტრავმული დაზიანებები, კლინიკა, დიაგნოსტიკა, დიფერენციალური დიაგნოსტიკა, მკურნალობა.
5. ლეიკოპლაკია. კლინიკა, დიაგნოსტიკა, დიფერენციალური დიაგნოსტიკა, მკურნალობა.
6. პირის ღრუს ლორწოვანი გარსის ინფექციური დაავადებანი. კლინიკა, დიაგნოსტიკა, დიფერენციალური დიაგნოსტიკა, მკურნალობა.
7. პირის ღრუს ლორწოვანი გარსის ვირუსული დაავადებანი. კლინიკა, დიაგნოსტიკა, დიფერენციალური დიაგნოსტიკა, მკურნალობა.
8. პირის ღრუს ლორწოვანი გარსის კანდიდოზი. კლინიკა, დიაგნოსტიკა, დიფერენციალური დიაგნოსტიკა, მკურნალობა.
9. პირის ღრუს ლორწოვანი გარსის კანდიდოზი. კლინიკა, დიაგნოსტიკა, დიფერენციალური დიაგნოსტიკა, მკურნალობა.
10. პირის ღრუს ლორწოვანი გარსის ტუბერკულოზი, კლინიკა, დიაგნოსტიკა, დიფერენციალური დიაგნოსტიკა, მკურნალობა.
11. სიფილისის გამოვლინება პირის ღრუში. კლინიკა, დიაგნოსტიკა, დიფერენციალური დიაგნოსტიკა, მკურნალობა.
12. ალერგიის გამოვლინება პირის ღრუში. დიაგნოსტიკა, მკურნალობა, პროფილაქტიკა.

13. ქრონიკული მორეციდივე ავთოზური სტომატიტი. კლინიკა, დიაგნოსტიკა, მკურნალობა.

14. მრავალფორმიანი ექსუდაციური ერთემა. კლინიკა, დიაგნოსტიკა, დიფერენციალური დიაგნოსტიკა, მკურნალობა.

15. ბესჩეტის სინდრომი. კლინიკა, დიაგნოსტიკა, დიფერენციალური დიაგნოსტიკა, მკურნალობა.

16. შაგრენის სინდრომი. კლინიკა, დიაგნოსტიკა, დიფერენციალური დიაგნოსტიკა, მკურნალობა.

17. პირის ღრუს ლორწოვანი გარსის ცვლილებები ეგზოგენური ინდოქსიაციების დროს.

18. პირის ღრუში გამოვლინებული ცვლილებები ავიტამინოზის დროს. კლინიკა, დიაგნოსტიკა, დიფერენციალური დიაგნოსტიკა, მკურნალობა.

19. პირის ღრუში გამოვლინებული ცვლილებები საჭმლის მომნელები სისტემის დაავადებების დროს. კლინიკა, დიაგნოსტიკა, დიფერენციალური დიაგნოსტიკა, მკურნალობა.

20. პირის ღრუში გამოვლინებული ცვლილებები ენდოკრინული სისტემის დაავადებების დროს. კლინიკა, დიაგნოსტიკა, დიფერენციალური დიაგნოსტიკა, მკურნალობა.

21. პირის ღრუში გამოვლინებული ცვლილებები სისლის მიმოქცევის სისტემის ორგანოების დაავადებების დროს.

22. პირის ღრუში გამოვლინებული ცვლილებები სისხმბადი სისტემის დაავადებების დროს.

23. პირის ღრუში გამოვლინებული ცვლილებები კოლაგენოზების დროს. კლინიკა, დიაგნოსტიკა, დიფერენციალური დიაგნოსტიკა, მკურნალობა.

24. პირის ღრუში გამოვლინებული ცვლილებები ნერვუი სისტემის დაავადებების დროს. კლინიკა, დიაგნოსტიკა, დიფერენციალური დიაგნოსტიკა, მკურნალობა.

25. პენფიგუსი. კლინიკა, დიაგნოსტიკა, დიფერენციალური დიაგნოსტიკა, მკურნალობა.

26. წითელი ვრტყელი ლიქენი. კლინიკა, დიაგნოსტიკა, დიფერენციალური დიაგნოსტიკა, მკურნალობა.

27. წითელი მგლურა. კლინიკა, დიაგნოსტიკა, დიფერენციალური დიაგნოსტიკა, მკურნალობა.

28. ენის ანომალიები და ადავადებები. კლინიკა, დიაგნოსტიკა, დიფერენციალური დიაგნოსტიკა, მკურნალობა.

29. ჰეილიტი. კლინიკა, დიაგნოსტიკა, დიფ. დიაგნოსტიკა, მკურნალობა.

30. პირის ღრუს ლორწოვანი გარსის და ტუჩის წითელი ყაეთნის სიმსივნეები, კიბოსწინარე დაავადებები, კლასიფიკაცია, კლინიკა, დიაგნოსტიკა, დიფ. დიაგნოსტიკა, მკურნალობა.

ლაბორატორიული საქმიანობა

ლაბორატორიული დიაგნოსტიკის ძირითადი პრინციპები

- ნაცხის აღების, პირის ღრუს ფლორის მიკოფოზიოლოგიური გამოკვლევა.
- სისხლის საერთო და ბიოქიმიური ანალიზის წაკითხვა და შეფასება.
- პირის ღრუს ლორწოვანი გარსის ბიოფსია.

ფუნქციური დიაგნოსტიკის მეთოდები

რენტგენოსკოპია და რენტგენოგრაფია. მათი მნიშვნელობა პირის ღრუს ორგანოთა დაავადებათა დიაგნოსტიკაში.

მოდული 4. ექიმისა და პაციენტის ურთიერთობის სამართლებრივი საფუძვლები

1. მოდულის ხანგრძლივობა: 2 კვ. (72 სთ.)

2. მოდულის მიზანია: საექიმო საქმიანობასთან დაკავშირებული საქართველოს მოქმედი საკანონმდებლო ნორმებისა და თანამედროვე ბიოეთიკის პრინციპების შესაბამისი ცოდნის შექმნა და მისი გამოყენების უნარის გამომუშავება რეზიდენტის/სპეციალისტის მაძიებლისათვის.

3. მოდულის ამოცანებია:

- 1) საექიმო საქმიანობასთან დაკავშირებული საკანონმდებლო ნორმები არსებული კანონმდებლობის შესაბამისად, პაციენტის უფლებების დაცვის სამართლებრივი საკითხები.
- 2) ჯანმრთელობის დაცვის სფეროში ბიოსამედიცინო ეთიკის საყოველთაოდ აღიარებული ნორმები და პროფესიული საქმიანობის თანამედროვე სამედიცინო ეთიკის პრინციპები.
- 3) დამოუკიდებელი საექიმო საქმიანობის სუბიექტსა და სახელმწიფო ხელისუფლების ორგანოების, ფიზიკურ და იურიდიულ პირებს შორის ურთიერთობის სამართლებრივი საკითხები.
- 4) ადამიანზე ჩატარებული სამედიცინო-ბიოლოგიური კვლევების სამართლებრივი და ეთიკური საკითხები, საერთაშორისო ნორმებისა და საქართველოს არსებული კანონმდებლობის შესაბამისად.

4. მოდულის შეფასების მეთოდები (კრიტიკიუმები, პერიოდულობა)

1. პროფესიული საქმიანობისას კონკრეტული შემთხვევის სამართლებრივი და ეთიკური მხარეების წარმოჩენის უნარის გამომუშავება რეზიდენტის მიერ.
2. პროფესიული საქმიანობისას თანამედროვე სამედიცინო ეთიკის პრინციპებისა და არსებული კანონმდებლობის შესაბამისად წარმართვის უნარი;
3. ეთიკური დილემების ადაწვევების უნარის გამომუშავება;
4. ადამიანზე ჩატარებული სამედიცინო-ბიოლოგიური კვლევების სამართლებრივი და ეთიკური საკითხების წარმოჩენის, ანალიზის და ბიოსამედიცინო ეთიკისა და არსებული კანონმდებლობის შესაბამისად მოქმედების უნარის გამომუშავება რეზიდენტისათვის.
5. აუცილებელი და რეკომენდებული ლიტერატურის ნუსხა
 1. ბიოეთიკის და ადამიანის უფლებების საყოველთაო დეკლარაცია-იუნესკო, 2005 ქართული ვერსია – ე. გიორგაძე, ჯ. მამალაძე, ლ. გურგენიძე, ლ. კორძაია – სამედიცინო გაზეთი, 2007 წ.
 2. სამედიცინო ეთიკა (ბიოეთიკა) – ლექციები, მ.ი. იაროვინსკი. მოსკოვი – “მედიცინა”, 2000
 3. ბიოსამედიცინო ეთიკა – ბ.ი. პოკროვსკი. მოსკოვი – “მედიცინა”, 1997წ.
 4. ბიოეთიკის შესავალი – ი. ივანუშკინი და სხვ., მოსკოვი, პროგრეს-ტრადიცია, 1998წ.
 5. ბიოეთიკა: პრინციპები, წესები პრობლემები – ბ.გ. იუდინი, მოსკოვი, 1998წ.
 6. საქართველოს კანონმდებლობა ადამიანის უფლებების შესახებ ბიომედიცინის სფეროში – გ. ჯავაშვილი, გ. კიკნაძე, ი. ბარკალაია, თბილისი, 2001წ.
 7. ახალაძე ვ. ბიოეთიკა ათასწლეულის მიჯნაზე, ჟურნალი რელიგია, თბ., 2002 წ. № 7,8,9 გვ. 82-91
 8. ახალაძე ვ. ბიოეთიკა, როგორც მსოფლგაგება და მეცნიერება, ბიომედიცინის სფეროში კაცობრიობის სულიერ-ზნეობრივი ორიენტაციის შესახებ (ჟურნალი რწმენა და ცოდნა 2002, 1, 9 გვ. 82-91.
 9. თანამედროვე მედიცინის ზოგიერთი სამართლებრივი საკითხი, მ. კვაჭაძე, თბილისი, 1995წ.
 10. ექიმის პროფესიული საქმიანობის სამართლებრივი საფუძვლები – გურამ კიკნაძე, გივი ჯავაშვილი, თბილისი, 200წ.
 11. დეონტოლოგია ქირურგიაში, ნ. დოლიძე, დ. მშენიერაძე, მეცნიერება, 1999, თბილისი
 12. ადამიანის უფლებები და სამედიცინო პერსონალის მოვალეობები საერთაშორისო დოკუმენტებში – თბილისი, 1999
 13. საქეიმო დეონტოლოგია, ი.ი. მაკშანოვი, 1998, მინსკი
 14. Власов Василий Викторович – Невидимые проблемы медицинской этики: Медицина и общественно-Медицинское право и этика 2002 - №1 С. 18-28
 15. Власов Василий Викторович – Медицина в условиях дефицита ресурсов – Триумф Москва, 2000
 16. И.В. Силуянова. О сущности «этического» этических проблем современной медицины. Медицинское право и этика №4, 2000 с. 50

17. И.В. Силуянова. Этическая культура как основание медицинского профессионализма или зачем будущему врачу изучать гуманитарные науки?// Медицинское право и этика №4 2001, с. 81-84
18. И.В. Силуянова, Сабурова В.И., Сушко Н.А. Першин М.С. Семинарские занятия по курсу «Биомедицинская этика» для студентов лечебного, педиатрического, медико-биологического факультетов. Учебно-методич. Пособие. М. 2003.
19. И.В. Силуянова, Ляуш Л.Б. В.А. Антипенков опросы тестового контроля по диомедицинской этике. // Медицинское прав и этика» №4, 2000, с. 79-80.

მოდული 5. ფუნდამენტური მედიცინის თანამედროვე ასპექტები

1. მოდულის ხანგრძლივობა – 2 კგ. (72 სთ.)

2. **მოდულის მიზანია** – რეზიდენტის/სპეციალობის მაძიებლისათვის მედიცინის ფუნდამენტური და კლინიკური კვლევის თანამედროვე პრინციპების შესახებ საჭირო ცოდნის შექმნა და მისი გამოყენების უნარის გამომუშავება. პროგრმა კომპლექსურია, შედგება ოთხი – იმუნოლოგიის, კლინიკური ფარმაკოლოგიის, ფიზიოლოგიის და პათოფიზიოლოგიის – ქვემოდულისაგან, შესაბამისი ამოცანების თანმიმდევრული განხორციელებით.

3. მოდულის ამოცანებია: ფიზიოლოგიის ქვემოდული:

1. ადამიანის ორგანიზმის ფუნქციური სისტემების ორგანიზაციის და ცენტრალურ ნერვულ სისტემაში მიმდინარე ნეირობიოლოგიური პროცესების ბიოქიმიური საფუძვლები ინტეგრაციის სხვადასხვა დონეზე;
2. ცალკეული ნეირომედიატორული სისტემის ფუნქციონირების (სინაფსური მედიაციის) ნატიფი მოლეკულური მექანიზმები; სინაფსური გადაცემის სხვადასხვა საფეხურზე ქიმიური პრეპარატების ზემოქმედების ეფექტური გამოვლინებები და დაავადებათა კორექციის ზოგადი პრინციპები;
3. ტკივილისა და გაუტკივარების ფუნქციური სისტემის ნეირობიოლოგიური საფუძვლები; ნოციცეფციის პერიფერიული და ცენტრალური მექანიზმების ნეიროქიმიური საფუძვლები; ენდოგენური ოპიოიდიური და სხვა პეპტიდების რეცეპტორული სისტემის როლი ანალგეზიის განვითარებაში.
4. მოტივაცია და ემოცია. ლიმბური სისტემა (ჰიპოკამპი, სარტყლებრი ხვეული, ნუშისებრი კომპლექსი), სტრიოპალიდური სისტემა და ინტეგრაციის თალამური დონე ადამიანის ქცევის ორგანიზაციაში. ჰიპოთალამუსის როლი ინტეგრაციულ მოქმედებაში და ძირითად ბიოლოგიურ მოტივაციების ფორმირებაში.
5. ფიზიოლოგიაში, მოლეკულურ ბიოლოგიაში და თეორიულ მედიცინაში უკანასკნელ წლებში (2000-2005) განხორციელებული მნიშვნელოვანი კვლევის შედეგების მიმოხილვა და ანალიზი.

პათოფიზიოლოგიის ქვემოდული:

1. ადაპტაციის პროცესი. ორგანიზმის ზოგადი რეაქცია ენდოგენური და ეგზოგენური ფაქტორის ზემოქმედებაზე. ორგანიზმის შეგუებადობა შეცვლილ საარსებო გარემოსთან.
2. ორგანიზმის სარეგულაციო სისტემის როლი ადაპტაციის განხორციელებაში ფიზიოლოგიურ და ექსტრემალურ სიტუაციაში. პარაკრინული რეგულაციის მოლეკულური მექანიზმები. მესსიერების როლი ადაპტაციური ქცევის რეალიზაციაში.
3. ადაპტური სტრეს-რეაქცია. სტრესული და სნტისტრესული მექანიზმები. ექსტრემალური ფაქტორის ემოქმედებით განვითარებული პათოგენური სტრესი. შოკური მდგომარეობის ზოგადი პათოგენეზი. ორგანოებისა და ორგანოთა სისტემების ფუნქციობის და ინტეგრაციის მოშლის მექანიზმები შოკის დროს.

კლინიკური ფარმაკოლოგიის ქვემოდული:

1. კერძო კლინიკური ფარმაკოლოგიის ძირითადი საკითხები ფუნდამენტური და კლინიკური მედიცინის ბოლო მიღწევების შესაბამისად. ფარმაკოთერაპია მტკიცებითი მედიცინის პოზიციებიდან.
2. სამკურნალოდ პრაქტიკაში გამოყენებული სამკურნალო პრეპარატების ძირითადი ჯგუფების ფარმაკოკინეტიკის და ფარმაკოდინამიკის შესწავლა. სხვადასხვა სამკურნალო პრეპარატების ურთიერთდამოკიდებულების და არასასურველი გვერდითი ეფექტების შესწავლა. აგრეთვე, გამოყენებული ფარმაკოლოგიური პრეპარატების რანდომიზებული კონტროლირებადი კვლევა.

იმუნოლოგიის ქვემოდული:

1. ფუნდამენტური და კლინიკური იმუნოლოგიის – იმუნური სისტემის ორგანოებისა და უჯრედების, იმუნოგლობულინების, ანტიგენის გამომცნობი და წარმდგენი მოლეკულების სტრუქტურისა და ფუნქციის-თანამედროვე თეორიული და პრაქტიკული ასპექტები;
2. დაავადებათა განვითარებაში იმუნური მექანიზმების როლის, როგორც ახალი სადიაგნოზო და თერაპიული სტრატეგიის საფუძვლები.

4. მოდულის შეფასების მეთოდები

მოდულის დასრულების შემდეგ რეზიდენტს/სპეციალისტს მაძიებელმა უნდა იცოდეს/შეეძლოს:

1. ინტეგრაციის სხვადასხვა დონეზე ორგანიზმის ცხოველმოქმედების ზოგადი კანონზომიერებების (მოლეკულურიდან-ორგანიზმულამდე) და პრინციპების შეფასება;
2. დაავადებულ ორგანიზმში მიმდინარე ადაპტაციური პროცესების. ავადმყოფობის აღმოცენების, მიმდინარეობისა და გამოსავლის ზოგადი მექანიზმების, პათოგენეზური პროფილაქტიკის, თერაპიის პრინციპების და მეთოდების შეფასება;
3. იმუნოპათოლოგიური მდგომარეობების დიაგნოსტიკური და თერაპიული სტრატეგიის საფუძვლების შეფასება; ალერგიული დაავადებების პროფილაქტიკისა და მკურნალობის შესახებ ცოდნას;

4. ფარმაკოკინეტიკური და ფარმაკოდინამიკური მონაცემების შესაბამისად სამკურნალო საშუალებების შერჩევა. ინდივიდუალური მგრძობელობიდან გამომდინარე, პრეპარატის არასასურველი ეფექტების გათვალისწინება; დატვირთვისა და შემანარჩუნებელი დოზების შერჩევა; ზოგიერთ კატეგორიის ავადმყოფთათვის (ღვიძლის ფუნქციის დარღვევა, თირკმლის ქრ. უკმარისობა. ხანდაზმული და ხანშიშესული პირები, ბავშვები) სამკურნალო დოზის გათვლა; არასასურველი წამლისებური რეაქციის პროფილაქტიკა, დიაგნოსტიკა და მკურნალობა; სამკურნალო პრეპარატების ზედოზირების დიაგნოსტიკა და მკურნალობა.

5. აუცილებელი და რეკომენდებული ლიტერატურის ნუსხა:

1. თ. ნანეიშვილი “სინაფსი. მოლეკულიდან ქცევამდე” თბილისი, 2002წ.
2. თ. ნანეიშვილი “ქცევის ფსიქოფიზიოლოგია”, თბილისი, 2003წ.
3. Р. Орлов. А. Поздравчев «Нормальная физиология». ГЕОТАР Медия, 2005г.
4. Acta Neurobiol Exp 2004, 64 –avkalueff@inbox.ru
5. Диффузия внесинаптическая нейротрансмиттерная передача посредством глутамата и ГАМК.
6. <http://www.biomednet.ru/content/view/47>
7. <http://www.brain.ru/>
8. <http://phynist3d.narod.ru/>
9. <http://www.ecclescorner.org/RUS/>
10. http://www.stoppain.org/pain_medicine/content/chronicpain/
11. <http://www.pbs.org/wnet/brain/3index.htm/>
12. <http://www.uclan.ac.uk/du/resources/multimedia/vicualization/directions.html-brain>
13. <http://www.bayareapainmedical.com/nervanim.html>
14. <http://www.painresezrch.utah.edu/cancerpain/neurax.html>
15. <http://www.spine-health.com/dir01.html>
16. <http://webschoolsolutions.com/patts/systems/nervous.htm#somatosensory>
17. <http://www.innerbody.com/image/nervov.html>
18. П. Литвицкий «Патофизиология». Москва, 2002г.
19. О. Молотков, С. Ефремов, В. Решедько. «Патофизиология в вопросах и в ответах» Смоленск, 1999г.
20. Р. Орлов, А. Ноздрачев «Нормальная физиология». ГЕОТАР-Медия 2005 г.
21. Р. Сепиашвили «Основы физиологии иммунной системы». Москва, 2003г.
22. Кукес В.Г. Клиническая фармакология. Учкбник для медицинских ВУЗ-ов – М.ГЭОТАР МЕД. 2004
23. Основы клинической фармакологии и рациональной мармакологии. Под общей ред. Белоусова Ю.Б., Леоновой М.В., Бионика, 2002.
24. Верткин А.Л. Скорая медицинская помощью-М., ГЕОТАР-МЕД, 2003
25. Михайлов ИБ. Клиническа фармакология. С-Пт., Фолиант, 2002
26. Лоуренс Д.Р., Беннит П.Н. Клиническая фармакология. Москва «Медицина», 1993.
27. Интенсиваная Терапия, реанимация, первая помощь» Под ред. Малышева В.Д. Москва «Медицина» 2000.
28. ნ. ფორაქიშვილი. სტრუქტურული იმუნოლოგია. გამზადებულია დასაბეჭდად.
29. თ. ჩიქოვანი. იმუნოლოგია. ამონაბეჭდის სახით. მზადდება დასაბეჭდად.
30. გ. ბურკაძე. იმუნომორფოლოგია. ნორმა, პათოლოგია (I და II ნაწილი)

31. Борисов Л.В. Медицинская микробиология, вирусология, иммунология. Москва 2001.

მოდული 6. გაუტკივარება სტომატოლოგიაში

1. მოდულის ხანგრძლივობა – 2 კვირა

2. მოდულის მიზანია: კლინიკური ანატომიის ცოდნის გაღრმავება და ურგენტული საექიმო დახმარების პრაქტიკული უნარ-ჩვევების განმტკიცება

3. მოდულის ამოცანებია:

ა. კანის საფარელზე ანატომიური წარმონაქმნების პროექცია, მათი სკელეტოტოპია, სინტოპია, ფასციალური ბუდეები, შემაერთებელქსოვილოვანი სივრცეები, კოლატერალური სისხლის მიმოქცევა და სხვა.

ბ. ცოცხალ ადამიანზე წარმოებული კლინოანატომიური კვლევების მეთოდოლოგია (პროექციული ანატომია, რენტგენოსკოპია, რენტგენოგრაფია, კომპიუტერული ტომოგრაფია, ულტრაბგერითი გამოკვლევა და სხვ.)

ც. ოარგანოებისა და სისხლძარღვოვან ნერვული წარმონაქმნების პროექცია კანზე. ინდივიდუალური და ასაკობრივი სხვაობები. ჩირქოვანი პროცესების გავრცელების გზები. რეფლექსოგენური ზონები.

დ. ადგილობრივი ანესთეზიისა და ბლოკადების სახეები, მათი შესრულების ტექნიკა და გართულებები.

ე. ურგენტული სამედიცინო დახმარების აღმოჩენა სტომატოლოგიურ კაბინეტში.

ფ. ქსოვილების გათიშვა და აღდგენა

გ. ტრაქეოსტომიის წარმოება

ჰ. ადგილობრივი ანესთეზიისა და ბლოკადების წარმოება

ი. ვენესექციის წარმოება

ჯ. ვენეპუნქციის წარმოება

კ. გულ ფილტვის რეანიმაცია

4. მოდულის შეფასების მეთოდები – ყოველი კვირის ბოლოს ტარდება სემინარი შესაბამის თეორიულ საკითხზე. მოდულის ბოლოს ტარდება ტესტური გამოცდა.

5. აუცილებელი და რეკომენდებული ლიტერატურის ნუსხა:

1. Клиническая анатомия черепа. Гайворонский И.В., Ничипорук Г.И. ЭЛБИ-СПб, 2005, ISBN: 5-93979-125-5
2. Клиническая анатомия и оперативная хирургия головы и шеи. Воробьев А.А., Коневский А.Г., Дмитриенко С.В., и др. ЭЛБИ-СПб – 2008
3. Клиническая анатомия. Кирпатовский И.Д., Смирнова Э.Д. 2003г. ISBN 5-89481-124-4
4. Неотложная медицинская помощь. Отвагина Т.В. Феникс 2004 ISBN 5-222-05441-1

მოდული 7. საზოგადოებრივი კანდაცვა და ეპიდემიოლოგია

1. მოდულის ხანგრძლივობა – 2 კვ. (72 სთ.)

2. მოდულის მიზანი – მოდულის მიზანია რეზიდენტი/სპეციალისტის მაძიებლისათვის პროგრამის მიზანია მსმენელთა შორის საზოგადოებრივი ჯანდაცვის საფუძვლების ცოდნის ამაღლება და აღნიშნული დისციპლინის პრინციპებისა და მეთოდების პრაქტიკულ საქმიანობაში გამოყენების შესაძლებლობის ხელშეწყობა.

3. მოდულია ამოცანებია:

1. საზოგადოებრივი ჯანდაცვის პოლიტიკა;
2. საზოგადოებრივი ჯანდაცვის პროგრამები და მათი პრიორიტეტები;
3. საზოგადოებრივი ჯანდაცვის პროგრამათა დაგეგმვა და მართვა;
4. მოსახლეობის ჯანმრთელობის მდგომარეობის დამახასიათებელი ძირითადი მაჩვენებლები (დაავადების გავრცელება და სიხშირე, ლეტალობა);
5. ვიტალური სტატისტიკის ძირითადი მაჩვენებლები (სიკვდილობა, ბავშვთა სიკვდილობა, დედათა სიკვდილობა, შობადობა, სიცოცხლის ხანგრძლივობა);
6. ჯანდაცვის მართვის საინფორმაციო სისტემები
7. თანამედროვე ეპიდემიოლოგია, ეპიდემიოლოგიური კვლევების ტიპები-ობსერვაციული და ექსპერიმენტული კვლევები.
8. ინფექციურ დაავადებათა ეპიდემიოლოგია, ეიდემია და ენდემია, ტრანსმისია.
9. ეპიდემიოლოგიური კვლევების ტიპები-ონსერვაციული და ექსპერიმენტული კვლევები.
10. ეპიდემიოლოგიური კვლევების პოტენციური შეცდომები.
11. ეპიდემიოლოგიური კვლევების ვალიდურობის შეფასება.
12. მიზეზი და მიზეზ-შედეგობრიობა ეპიდემიოლოგიაში, მიზეზ-შედეგობრიობის კრიტერიუმები.
13. ინფექციურ დაავადებათა ეპიდემიოლოგია, ეპიდემია და ენდემია, ტრანსმისია, ბაზისური რეპროდუქციული რიცხვი, მასპინძელი და გარემო პირობები.
14. ეპიდემიოლოგია და პრევენცია, პრევენციის საგანი და მნიშვნელობა. მიდგომები პრევენციასა და კონტროლში.

4. მოდულის შეფასების მეთოდები

- საზოგადოებრივი ჯანდაცვის პოლიტიკის ფორმირება;
- საზოგადოებრივი ჯანდაცვის პროგრამებისათვის პრიორიტეტების განსაზღვრა;
- საზოგადოებრივი ჯანდაცვის პროგრამათა დაგეგმვა და მართვა;

- მოსახლეობის ჯანმრთელობის მდგომარეობის დახასიათება ძირითადი მაჩვენებლების მიხედვით (დაავადების გავრცელება და სისშირე, ლეტალობა);
- ვიტალური სტატისტიკის ძირითადი მაჩვენებლების გამოყენება და ინტერპრეტაცია (სიკვდილობა, ბავშვთა სიკვდილობა, დედათა სიკვდილობა, შობადობა, სიცოცხლის ხანგრძლივობა);
- ეპიდემიოლოგიური კვლევების ვალიდულობის შეფასება;
- ინფექციურ დაავადებათა რეპიდემიოლოგიის საფუძვლების პრაქტიკაში გამოყენება;
- ინფექციურ დაავადებათა ეპიდემიის გამოკვლევის, ზედამხედველობის და კონტროლის ბაზისური პრინციპების პრაქტიკაში გამოყენება;
- პრევენციის პოტენციალისა და ეფექტურობის შეფასება.

5. აუცილებელი და რეკომენდებული ლიტერატურის ნუსხა:

1. Health information systems for low income countries: An overview, Canadian Society for International Health.
2. Elizabeth A. McGlynn, et al. Health information systems: Design Issues and Analytic Applications (Directions in Health Services Research and Policy), 2001.
3. Beaglehole R, Bonita R, Kjellstrom T. Basic Epidemiology, World Health Organization, Geneva, 1993.
4. Puri BK. Statistics for the Health Sciences, Sunders, 1996
5. Training manual – Reporting and recording documentation for monitoring immunization work in Georgia: Level 1 – providers of immunization services. PHRplus/CIF.
6. Training manual – Reporting and recording documentation for monitoring immunization work in Georgia: Level 2 – immunization managers, public health managers, and polyclinic managers PHRplus/CIF
7. Guidelines for health care providers for integrated surveillance and control of vaccine preventable diseases in Georgia. PHRplus/CIF
8. MOH decree # 101/n, Georgi
9. Rothman KJ, Greenland S. Modern Epidemiology, Lippincott Williams & Wilkins, 1998
10. Rothman KJ. Epidemiology: An Introduction. Oxford University Press, 2002
11. Beaglehole R, Bonita R, Kjellstrom T. Basic Epidemiology, World Health Organization, Geneva, 1993
12. Greaslow NE, Day NE, Statistical Methods in Cancer Research. Volume 1, The Analysis of Case-Control, IARC Scientific Publication No, 32, 1980
13. Breanlow NE, Day NE Statistical Methods in Cancer Research. Volume II, The Design and Analysis of Cohort, IARC.
14. Elizabeth A. McGlynn (Editor), et al. Health information Systems: Design Issues and Analytic Applications (Directions in Healths Services Research and Policy), 2001
15. Roger Webber. Communicable Disease Epidemiology and Control, 2000
16. Last JM. A Dictionary of Epidemiology, Fourth Edition, Oxford University Press, 2001
17. Rothman KJ, Greenland S. Modern Epidemiology, Lippincott Williams & Wilkins, 1998
18. Beaglehole R, Bonita R, Kjeiistrom T. Basic Epidemiology, World Health Organization, Geneva, 1993
19. Breaslow NE, Day NE. Statistical Methods in Cancer Research. Volume I, The Annalysis of Case-Control Studies, IARC Scientific Publications No. 32, 1980.
20. Breaslow NE, Day NE. Statistical Methods in Cancer Research. Volume II. The Design and Analysis of Cohort Studies, IARC Scientific Publications No, 82, 1987
21. Last JM. A Dictionary of Epidemiology, Fourt Edition, Oxford University Press, 2001.